

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJĄ

2020-07-07 Nr. 4D-2019/1-1311

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje 2019 m. spalio 18 d. gautas X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundas (toliau vadinama ir – Skundas) dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau vadinama ir – Teisingumo ministerija, TM) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su kreipimosi persiuntimu Kalėjimų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau vadinama ir – KD ar Kalėjimų departamentas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

„[...] buvau parašęs teisingumo ministrui [...] skundą rugsėjo 30 d. (Reg. Nr. 2.G-4248), kuri Teisingumo ministerija persiuntė nagrinėti Kalėjimų departamentui [...]. [...] taip teisingumo ministras mane pažemino, man raštu neatsakydamas į mano skundą, taip parodydamas priešiškomą nuteistiesiems tokiems kaip aš [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2019 m. lapkričio 7 d. raštu Nr. 4D-2019/1-1311/3D-2708 kreipėsi į Teisingumo ministeriją, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

2019 m. lapkričio 19 d. Seimo kontrolierius gavo Teisingumo ministerijos 2019 m. lapkričio 19 raštą Nr. (1.39E)7R-6954; rašte ir jo prieduose pateikta toliau nurodyta informacija:

„Informuojame Jus, kad Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijoje (toliau – TM) 2019-10-03 buvo gautas 2019-09-30 X skundas, kuris, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalimi, Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – BVK) 183 straipsnio 2 dalimi ir Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas) nuostatų, patvirtintų teisingumo ministro 2012 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. 1R-58, 8.31 punktu buvo persiustas 2019-10-08 raštu Nr. (1.39E) 7R-6090 nagrinėti Kalėjimų departamentui. X 2019-10-08 raštu Nr. (1.23E)7R-6091 informuotas apie jo skundo persiuntimą Kalėjimų departamentui.“

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

5. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama – VAĮ):

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 4) nepiktnaudžiavimo valdžia. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...] 6) efektyvumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas ir įgyvendindamas sprendimus, jam skirtus išteklius naudoja ekonomiškai, rezultatų siekia kuo mažesnėmis sąnaudomis; 7) subsidarumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi; [...]“;

14 straipsnis. „Prašymų ir skundų nagrinėjimas“ – „8. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų perduoti prašymą ar skundą nagrinėti pagal kompetenciją, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis. [...]“

6. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 9 d. nutarimu Nr. 851:

1 punktas – „Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – Teisingumo ministerija, ministerija) yra Lietuvos Respublikos valstybės įstaiga. Teisingumo ministerija formuoja valstybės politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, o įstatymų nustatytais atvejais – ją įgyvendina teisingumo ministrui pavestose valdymo srityse“;

8 punktas – „Teisingumo ministerija, siekdama jai nustatytų veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas: [...] 8.35. teisės aktų nustatyta tvarka nagrinėja asmenų prašymus, skundus ir pranešimus, priskirtinus ministerijos kompetencijai, imasi priemonių, kad būtų atsakyta į juose keliamus klausimus; [...]“

7. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatuose, patvirtintuose teisingumo ministro 2012 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. 1R-58, nustatyta:

„8.31. nustatyta tvarka nagrinėja asmenų prašymus, skundus ir pranešimus, priskirtinus Kalėjimų departamento kompetencijai; [...]“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

8. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) 2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A502-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė

nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

Tyrimo išvados

9. Pareiškėjas Skunde nurodo, jog skundu kreipėsi į Teisingumo ministeriją, kuri skundo nenagrinėjo, o persiuntė jį nagrinėti pagal kompetenciją Kalėjų departamentui. Pareiškėjo manymu, Teisingumo ministerija taip elgdamasi veikė nepagrįstai.

10. Teisingumo ministerija yra Lietuvos Respublikos valstybės įstaiga, kurios paskirtis – formuoti valstybės politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą teisingumo ministrui pavestose valdymo srityse, ir kuri, be kita ko, nagrinėja asmenų pranešimus, prašymus ir skundus, priskirtinus ministerijos kompetencijai.

Pagal teisinį reglamentavimą bei teismų praktiką, nagrinėjant pareiškėjų skundus, Teisingumo ministerija, kaip viešojo administravimo subjektas, privalo laikytis įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo principų. Teisingumo ministerijos atsakymai į skundus ir prašymus turi būti parengti pagal jų turinį ir per teisės aktuose numatytus terminus.

11. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas su 2019 m. rugsėjo 30 d. skundu kreipėsi į Teisingumo ministeriją (TM 2019-10-03 registracijos Nr. 3R-3118).

TM informavo Seimo kontrolierių, kad Pareiškėjo 2019-09-30 kreipimasis (TM 2019-10-03 registracijos Nr. 3R-1318) 2019-10-08 raštu Nr. (1.23E)7R-6091 buvo persiustas Kalėjų departamentui, o Pareiškėjas buvo raštu informuotas apie jo kreipimosi persiuntimą (šios pažymos 4 punktas).

VAĮ 14 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad tuo atveju, jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų arba priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam subjektui bei apie tai praneša asmeniui.

Taigi, viešojo administravimo subjektas, šiuo atveju – TM, įvertinęs gauto skundo (pareiškimo) turinį ir nustatęs (šios pažymos 4 punktas), jog negali spręsti jame išdėstytų klausimų arba priimti atitinkamų sprendimų, persiunčia tokį skundą kompetentingai įstaigai, šiuo atveju – KD. TM apie persiuntimą kitai institucijai privalo informuoti Pareiškėją ne vėliau kaip per 5 darbo dienas.

Konstatuotina, jog Teisingumo ministerija, veikdama pagal VAI nustatytą reguliavimą, pagrįstai ir per VAI įstatyme numatytą terminą persiuntė Pareiškėjo skundą nagrinėti pagal kompetenciją Kalėjimų departamentui.

12. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Teisingumo ministerijos pareigūnai, įvertinę Pareiškėjo skundo turinį ir vadovaudamiesi VAI numatytais pagrindais, nustatytais terminais pagrįstai persiuntė Pareiškėjo skundą nagrinėti pagal kompetenciją Kalėjimų departamentui, todėl Skundas pripažintinas nepagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžiama X Skundą dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su kreipimosi persiuntimu Kalėjimų departamentui, atmesti.

Seimo kontrolierių Augustiną Normantą
Pavadojanti Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė